

واقعیت‌های عریان اقتصادی!

نوشته دکتر هوشنگ طالع

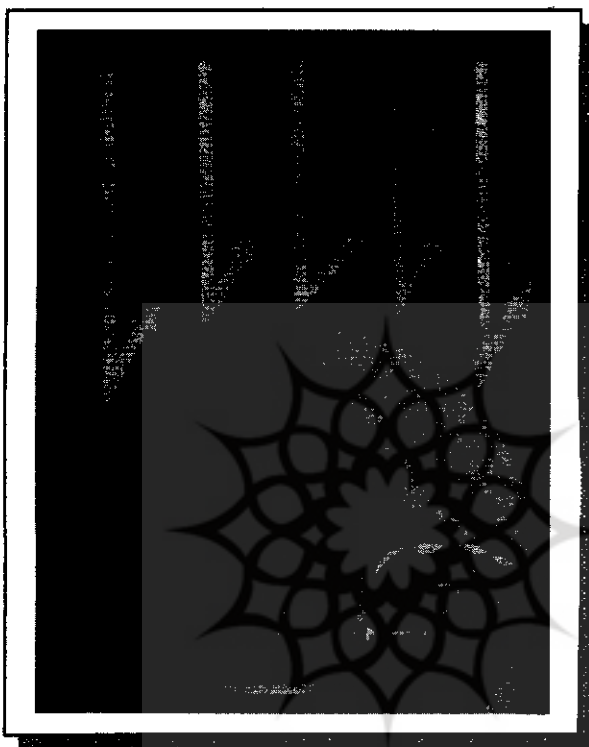
رقم آخر جدول، یعنی اختلاف میان رقم ۱۴۶۰۵/۰ و ۲۳۳۶۵۰/۶ میلیارد ریال، یعنی ۲۱۹۰۴۵/۶ میلیارد ریال، تنها مولود تورم میان سال‌های ۱۳۶۱ و ۱۳۷۵ است.

بر سر سفره‌ای که در هر کشور زیر نام تولید ناویژه داخلی، گسترده شده، تمامی مردم آن سرزمین نشست‌اند. در این جا نیز برای آن که بتوان مقایسه‌ای میان چگونگی سفره‌ی مردمان کشورهای گوناگون انجام داد، می‌بایست رقم تولید را به تعداد جمعیت بخش کرد تا تولید ناویژه‌ی داخلی سرانه به دست آید. این رقم، همان چیزی بود که آقای مهندس غفوری در شماره گذشته

برای مردمان ده‌گانه‌ی کشور که رنگین‌ترین سفره را دارند و همچنین مردم ده‌گانه‌ی کشور که شاید نان خشک هم بر سفره ندارند، نشان داده بودند.

حال برگردیم به کشور خودمان و بررسی این واقعه که در عرض پانزده سال میان سال ۱۳۶۰ و ۱۳۷۵، براین ملت چه گذشته است. درست است که تولید ناویژه داخلی کشور به قیمت‌های ثابت (قیمت‌های سال ۱۳۶۱)، هر ساله رشد اندکی نشان می‌دهد، اما هرگاه، در این مدت رشد جمعیت را نیز به حساب آوریم، در آن صورت مساله چه شکلی خواهد داشت؟ یعنی تولید ناویژه داخلی سرانه و یا درآمد سرانه داخلی مردم ما در این دوران شانزده ساله چگونه بوده است؟

برپایه سرشماری‌های نفوس و مسکن در سال‌های ۱۳۵۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، جمعیت کشور به ترتیب عبارت بوده‌اند از: ۳۳۷۰۸۷۴۴ نفر (۱۳۵۵)،

بر پایه‌ی قیمت‌های ثابت، می‌توان تغییرات واقعی تولید را اندازه‌گیری کرد.

با این روش است که مشخص می‌شود، ارزش تولید ناویژه داخلی به قیمت‌هایی ثابت و جاری، با یکدیگر متفاوت است. برای مثال هرگاه قیمت‌های جاری در عرض سال ۳ درصد ترقی کرده و تولید ناویژه داخلی، ۶ درصد بالا رفته باشد، در آن صورت افزایش واقعی تولید ناویژه داخلی (به قیمت‌های ثابت)، تنها ۳ درصد است.

برای ورود به بحث، تولید ناویژه داخلی ایران را در سال‌های ۷۵-۱۳۶۰، به قیمت‌های جاری و قیمت‌های ثابت (سال پایه = ۱۳۶۱)، با یکدیگر مقایسه می‌کنیم. نگاهی به جدول شماره یک، مقایسه را آسانتر می‌کند.

بدون تردید، با توجه به رقم‌های دو ستون جدول، بر ژرفای مساله دست یافته‌ایم. اختلاف دو

نوشتر کوتاه، اما پر نغز آقای مهندس غفوری در شماره ۹۰ مجله‌ی گزارش، سخت تکان دهنده بود. با خواندن آن و مقایسه درآمد‌های سرانه دیگران با مردم ایران، بی‌اختیار به یاد این ضرب‌المثل افتادم که: «میان ماه من با ماه گردون، تفاوت از زمین تا آسمان است.» ارقام مورد استناد نویسنده مقاله، با مراجعه به سالنامه آماری ۱۳۷۵ کشور، حقایق نهفته و بسیار هشدار دهنده دیگری را آشکار می‌کند. ارقامی که بهترین نشان دهنده کارنامه کسانی است که سالها است با قرار دادن خود و دارودسته‌ی خود در «محور تصمیم‌گیری اقتصادی»، کشور را به این روز نشانده‌اند.

تولید ناویژه‌ی داخلی، عبارت است از ارزش کالا و خدمات نهایی که در مدت یک سال در قلمرو ملی تولید می‌شود. یا به گفته‌ی دیگر، تولید ناویژه داخلی برابر است با مجموع ارزش افزوده به دست آمده به وسیله تولیدکنندگان مستقیم و غیرمستقیم در قلمرو یک کشور در عرض یک سال (۱).

بدین سان، تولید ناویژه‌ی داخلی، عبارت است از تعداد کالاها و میزان خدمات، ضرب در قیمت آن در بازار. از این رو، هرگاه قیمت تغییر کند، یعنی بالا برود و یا پایین بیاید، در آن صورت ارزش کالا و خدمات، با وجود هیچ‌گونه تغییری در تعداد و یا میزان آنها، تغییر می‌یابد. در دوران تورم، قیمت کالاها و خدمات افزایش می‌یابد و بدین ترتیب ارزش تولید ناویژه داخلی، حتی در صورت افت تولید، می‌تواند افزایش یابد و برعکس.

برای این که بتوانیم هر ساله، تغییرات واقعی تولید را اندازه‌گیری کنیم، می‌بایست تغییرات قیمت‌ها را از بطن آن بیرون بکشیم. برای این منظور قیمت کالا و خدمات را در یک سال معین، به عنوان سال «پایه» در نظر می‌گیریم. بدین سان،

سال	تولید ناویژه داخلی به قیمت عوامل	
	به قیمت ثابت (۱۳۶۱)	به قیمت های جاری
۱۳۶۰	۹۱۷۵/۲	۷۸۸۴/۲
۱۳۶۵	۹۸۶۱/۷	۱۵۶۱۴/۰
۱۳۷۰	۱۱۸۲۴/۸	۴۸۶۷۲/۶
۱۳۷۱	۱۲۴۷۷/۸	۶۶۴۰۰/۸
۱۳۷۲	۱۳۰۷۱/۰	۹۳۵۱۸۰/۰
۱۳۷۳	۱۳۲۸۰/۴	۱۲۹۳۵۰/۸
۱۳۷۴	۱۳۸۸۴/۰	۱۸۰۸۰۰/۸
۱۳۷۵	۱۴۶۰۵/۰	۲۳۳۶۵۰/۶

مأخذ: بانک مرکزی به نقل از سالنامه آماری کشور ۱۳۷۵

۶۰۰۵۵۴۸۸ و سرانجام (۱۳۶۵) نفر ۴۹۴۴۵۰۱۰ نفر (۱۳۷۵).

ندانم‌کاری‌هایی است که لطامات اساسی برپیکر اقتصاد ملی و توان ملی ایران وارد کرده، باعث شده که هر ساله قدرت خرید ملی در مقیاس جهانی، به طرز چشمگیری کاهش یابد. کاهش مداوم ارزش ریال که از روز اول اسفندماه ۱۳۵۷ آغاز شد و هنوز نیز ادامه دارد، ضربه فلج‌کننده‌ای برپیکر اقتصاد ملی ایران وارد کرد. افزایش برابری نرخ دلار از ۷۰ ریال به بیش از ۶۰۰۰ ریال توان سرمایه‌گذاری کشور را در زمینه‌های گوناگون که نیاز به خرید کالاهای سرمایه‌ای از خارج دارد، به طور کامل تضعیف کرده است.

البته این نکته را نباید از خاطر دور داشت که تمامی دولت‌های پس از انقلاب، از دولت موقت گرفته تا دولت سازندگی و... تنها در پناه افزایش نرخ ارز و فروش بخش عمده‌ای از دلارهای نفتی در بازار آزاد ارز، توانسته‌اند امور خود را بگذرانند. کشور همسایه ایران، یعنی پاکستان، با تمامی ناآرامی‌های اجتماعی و سیاسی، نداشتن منابع ارزی مطمئن، هزینه‌های سرسام‌آور نظامی،

قیمت‌های ثابت) را به جمعیت همان سال بخش کنیم، در آن صورت تولید ناویژه داخلی سرانه واقعی و یا درآمد داخلی واقعی، ایرانیان را می‌توان به دست آورده از آن جا که عامل تورم از درون این رقم‌ها بیرون کشیده شده‌اند، فرایند محاسبه، عملکرد واقعی تولید ناویژه سرانه‌ی داخلی کشور را نشان می‌دهد. (به جدول شماره ۲ رجوع شود)

بدین سان، می‌بینیم که تولید ناویژه سرانه‌ی داخلی در عرض چهارده سال (۷۵-۱۳۶۱) از ۲۱۶ هزار ریال به ۲۴۳ هزار ریال رسیده است، یعنی در زمان یاد شده، تنها ۱۲ درصد به آن افزوده شده است، نرخ رشد سالانه در این مدت ۰/۸ درصد بوده است. کاهش شدید ارزش ریال که یکی از مظاهر روشن سوء مدیریت و

شرکت قطعات پیش ساخته اسفنه کار

ESTEFH KARCO

مفتخر است در امر تولید حوضچه های پیش ساخته پایه کافو ۱۶۰۰ - ۲۴۰۰ و گلوئی حوضچه ۱۵-۳۰-۴۵ سانتی و تیرهای سیمانی ۷ الی ۱۲ متری و تیرهای فلزی ۶ و ۷ و ۸ متری و طراحی و ساخت دکل های مهاری و خود ایستا تا ارتفاع ۶۰ متر و همچنین اجرای شبکه کابل خاکی و کانالی را با نیروهای ورزیده و متخصص به صورت استاندارد اجرا و در اسرع وقت تحویل نماید .

صندوق پستی شهرضا: ۸۶۱۴۵/۱۷۶

فاکس: ۲۰۲۲۱ - ۳۲۲۱

تلفن: ۲۰۲۲ - ۳۲۲۱

کارخانه: شهرضا - جاده اصفهان - اول جاده اسفنه - شرکت اسفنه کار

درآمدهای ریالی دولت، با چند اظهارنظر و تمهید ضد اقتصادی، دوباره نرخ برابری را به بیش از ۱۰۰۰ ریال برابر دلار آمریکا، افزایش دادند.

اکنون با توجه به ارزش کاهنده‌ی مداوم ریال، درآمد سرانه یا قدرت خرید سرانه ایرانیان را در معیار جهانی، مورد توجه قرار می‌دهیم. در جدول شماره ۳ درآمد ناویژه‌ی سرانه داخلی برپایه‌ی قیمت‌های سال ۱۳۶۱ (بدون تورم) و هم قیمت‌های جاری (با تورم)، به نظر خوانندگان گرامی، می‌رسد.

این جدول واقعیت‌های اقتصادی ایران را به صورت عریان، نشان می‌دهد.

با این درآمد سرانه، و نرخ متورم ارز امکان سرمایه‌گذاری در کشور، وجود ندارد. کمبود درآمدهای ارزی کشور به دلیل پایین آمدن قیمت نفت در بازارهای جهانی، ممکن است که مقامات دولتی را تشویق کند که با افزایش نرخ برابری ارز یا به گفته‌ی دیگر، با کاهش بیشتر ارزش پول ملی، کمبود ریال موردنیاز خود را تامین کنند. این همان سیاست برسراش نشستن و بن بریدن است. با همین سیاست درخت گشمن و پرشاخ و برگ اقتصاد ملی ایران که روزگاری حرفی برای زدن، نه تنها در قالب منطقه، بلکه در پهنه‌ی قاره‌ی آسیا و حتی جهان داشت، امروز تبدیل به «خشک‌داری»، ابرگشته است. شصت و چند میلیون دهان باز است تا از آخرین میوه‌هایی که براین درخت باقی مانده است، تغذیه و گذران کنند. اما افسوس که هنوز شاخ‌های آن را می‌برند و گروهی اندک می‌کوشند تا به جای این که دستکم «فقر» را به طور یکسان میان همه تقسیم کنند، با دست‌اندازهای ناروا، اندک میوه‌های باقیمانده‌ی این درخت را نیز به شکم‌های سیری ناپذیرشان، سرازیر کنند.

اشاره‌ای است به حدیث مفصل ۱۲۴ یا به گفته‌ی ۲۲۴ میلیارد تومان، میلیاردها میلیارد حساب مدیران شهرداری تهران، سه هزار و پانصد میلیارد تومان قوه قضاییه و ...

این جا، دیگر سخن از مثنوی هفتاد من نیست، بلکه سخن برسر سیاهه‌ای به سنگینی چند ده یا چند صد تن، است.

پانویس:

(۱) ارزش افزوده عبارت است از اختلاف میان «داده‌ها» و «ستاندها» یا به گفته دیگر عبارت است از تفاوت میان ارزش کالا و خدمات تولید شده و ارزش کالا و خدمات به کار رفته در جریان تولید. ارزش افزوده در هر فعالیت اقتصادی را از جمع درآمد عوامل تولید در آن فعالیت، نیز می‌توان محاسبه کرد.

سال	تولید ناویژه داخلی (میلیارده ریال)	جمعیت (میلیون نفر)	تولید ناویژه سرانه داخلی (هزار ریال)
۱۳۶۰	۹۱۷۵/۲	*۴۲/۴	۲۱۶/۴
۱۳۶۵	۹۸۶۱/۷	۴۹/۴	۱۹۹/۶
۱۳۷۰	۱۱۸۲۴/۸	۵۵/۸	۲۱۱/۹
۱۳۷۱	۱۲۴۷۷/۸	*۵۶/۶	۲۲۰/۵
۱۳۷۲	۱۳۰۷۱/۰	*۵۷/۵	۲۲۷/۳
۱۳۷۳	۱۳۲۸۰/۴	*۵۸/۳	۲۲۷/۸
۱۳۷۴	۱۳۸۸۴/۰	*۵۹/۲	۲۳۴/۵
۱۳۷۵	۱۴۶۰۵/۰	۶۰/۱	۲۴۳/۰

* محاسبات نویسنده

البته، پس از پذیرش قطعنامه‌ی آتش‌بس، یکباره ارزش ریال ایران بالا رفت و ارزش برابری آن به ۵۰۰ ریال در برابر دلار رسید که می‌توانست تا حدودی نرخ معقولی باشد. اما، عمال دولت و بانک مرکزی، به جای بهره‌گیری از این موقعیت مناسب و استحکام بخشیدن به پول ملی با بهره‌گیری از ابزارهای ملی و بین‌المللی، با دست‌پاچگی، برای جلوگیری از کم شدن

وضعیت پریشان اقتصادی، از پول ملی به نسبت مطمئنی برخوردار است. از زمانی که ارزش پول ایران بیش از ۸۵ بار سقوط کرده، پول ملی پاکستان، سه بار ارزش خود را از دست داده است. جالب این جاست که حتی ارزش پول کشورهایمانند عراق و افغانستان نیز، گهگاهی افزایش پیدا می‌کند، در حالی که ارزش پول ملی ایران در همه‌ی این سال‌ها، تنها سیر نزولی داشته است.

جدول شماره ۳

سال	نرخ برابری با دلار آمریکا (ریال)	درآمد ناویژه سرانه داخلی به (دلار آمریکا)	
		به قیمت‌های جاری	به قیمت‌های ۱۳۶۱
۱۳۶۰	۳۰۰	۶۹۹/۷	۷۲۱/۳
۱۳۶۵	۱۰۰۰	۳۲۵/۱	۱۹۹/۶
۱۳۷۰	۱۳۰۰	۶۹۰/۸	۱۶۳/۰
۱۳۷۱	۱۷۵۰	۶۷۱/۰	۱۴۶/۰
۱۳۷۲	۲۷۵۰	۵۹۲/۰	۸۲/۸
۱۳۷۳	۵۵۰۰-۶۰۰۰	۳۸۲/۹	۶۰/-
۱۳۷۴	۳۹۰۰-۴۰۰۰	۷۶۴/۹	۵۹/۴
۱۳۷۵	۴۸۰۰-۴۹۰۰	۷۹۸/۵	۵۰/۱

* قیمت واقعی ارز (بازار آزاد یا بازار سیاه)

مأخذ: وقتی باد بودجه را بخوابانیم - مجله گزارش - شماره ۷۱ - دی ماه ۱۳۷۵